

Департамент культури, релігій та національностей
Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільська обласна бібліотека для дітей
Інформаційно-бібліографічний відділ

A framed sign with a gold-colored border and a black hanging ring at the top. The sign contains the text "Музеями Тернопілля" in a large, stylized, 3D font. The letters are blue on top and pink on the bottom, with a white highlight on the right side of each letter. The sign is centered on a white background.

Музеями Тернопілля

Бібліографічний покажчик

Тернопіль, 2016

ББК 79.1

М 11

Музеями Тернопілля : бібліогр. покажчик / Терноп. обл. б-ка для дітей ; уклад. Л. Р. Ігнатюк.— Тернопіль, 2016.— 39 с.

Даний бібліографічний покажчик являє собою путівник по музеях Тернопілля. Видання знайомить з експозиціями 15-ти музеїв області та історією їх заснування, а також містить список книг і статей з періодичних видань, які присвячені даній темі.

Матеріал розміщений в шести розділах, в межах яких література згрупована в алфавіті авторів і назв творів.

Адресується широкому колу читачів.

Список підготувала:

Ігнатюк Л. Р.

Відповідальна за випуск:

Новіцька Н. С.

Комп'ютерна верстка і дизайн:

Ігнатюк Л. Р.

Наша адреса:

*м. Тернопіль
вул. Коперника,17
тел. 25-39-41
23–25–47*

E-mail: chbibl@ukr.net

Сайт: <http://odb.te.ua>

Штут відлунюють епохи

Тернопільщина – земля, яка багата на історичну та культурну спадщину, що й зумовило наявність великої кількості музеїв обласного та районного значення. Нині в Тернопільській області функціонують 28 комунальних музеїв – з них 8 обласного підпорядкування. Діють 140 громадських музеїв: 38 історичних, 14 краєзнавчих, 49 етнографічних, 16 меморіальних, 13 літературних, 10 мистецьких. 15 громадських музейних закладів мають звання «народний».

Саме наявність такої великої кількості музейних закладів на Тернопільщині спонукала нас до створення бібліографічного покажчика «Музеями Тернопілля».

Видання знайомить зі скарбами матеріальної і духовної культури, які зберігаються в Тернопільському обласному краєзнавчому музеї, Тернопільському обласному художньому музеї, Борщівському краєзнавчому музеї, Музеї трипільської культури в печері «Вертеба», Копичинецькому музеї театрального мистецтва Тернопільщини, а також містить список літератури по темі покажчика за період 2009–2016 роки на основі фонду бібліотеки.

Ознайомившись з поданими матеріалами, читач серцем сприйме біль та героїзм тих, хто пройшов через енкаведистську катівню, в застінках Тернопільського історико-меморіального музею політичних в'язнів, відчує дух визвольної боротьби в Музеї Революції гідності та свободи. Перед ним «відкриють двері» Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса, Меморіальний музей ім. Соломії Крушельницької, Літературно-меморіальний музей Богдана Лепкого, Музей-садиба Йосипа Сліпого та ін.

Сподіваємось, що дане видання стане цікавим та корисним у використанні.

Краєзнавчі музеї

Тернопільський обласний • Бережанський • Борщівський обласний • Бучацький • Гусятинський • Денисівський • Заліщицький • Збарзький • Зборівський • Копичинецький • Кременецький • Лановецький • Тербовлянський • міста Тернополя • Чортківський • Шумський • Музей Трипільської культури в печері «Вертеба»

**Адреса музею :
м.Тернопіль,
площа Героїв Євромайдану, 3**

Сторінки історії

Найдавніший заклад культури і просвітництва області, знаний в Україні та зарубіжжі довершеною експозицією, унікальними фондовими збірками, численними виставками **Тернопільський обласний краєзнавчий музей** офіційно відкритий 13 квітня 1913 року як Музей Подільський Товариства «Народної школи». Вже тоді у фондах музею налічувалося майже 100 тис. експонатів.

Наказом Народного комісаріату освіти УРСР від 26 грудня 1939 р. Регіональний Подільський музей було реорганізовано і на його базі створено Тернопільський обласний історико-краєзнавчий музей.

У роки Другої світової війни музей був пограбований. Гітлерівці вивезли 49 найцінніших живописних полотен західноєвропейських художників XVIII – XIX ст., решту колекцій було врятовано завдяки мужньому вчинкові наукового працівника музею Стефанії Садовської. У 1968 р. експозиція для відвідувачів була закрита. Лише 30 грудня 1982 р. у центрі міста було відкрито Тернопільський обласний краєзнавчий музей.

Сьогодні збірки музею нараховують понад 274 тис. експонатів, серед них є унікальні, аналогів яким немає у жодному іншому музеї України. Стародруки, старовинна зброя, збірки національного одягу, поштівки, рідкісні світлини та документи, предмети міського та сільського побуту, багаті філателістичні та нумізматичні колекції, ряд вартісних антикварних речей, особисті речі та архіви видатних уродженців краю та інше – все те, чим жив і що творив народ упродовж кількох століть.

Література про музей

1. **Гаврилюк, О.** Музей у Тернополі : історія заснування і розвитку / О. Гаврилюк // Вільне життя.– 2013.– 17 квіт.– С. 6.
2. **Гайдукевич, Я.** Музеї Тернопільщини : пугівник / Я. Гайдукевич, І. Зелена, В. Лавренюк.– Львів : Каменяр, 1989.– 125 с.
3. **Гайдукевич, Я.** На віражах музейного століття : Борис Ельгорт / Я. Гайдукевич // Вільне життя.– 2013.– 8 лют.– С. 5.
4. **Завіша, Г.** Дитинства різні кольори...: [про виставку нар. і сучасних іграшок в обл. краєзн. музеї] / Г. Завіша, Н. Українець // Свобода.– 2014.– 30 трав.– С. 2.– (1 черв. – Міжнар. день захисту дітей).
5. **Лавренюк, В.** Тернопільський обласний краєзнавчий музей : нарис-путівник / В. Лавренюк, Я. Гайдукевич.– Тернопіль, 1998.– 66 с.
6. **Мороз, В.** Краєзнавчому – 100 років / В. Мороз // RIA плюс.– 2013.– 9 січ.– С. 19.
7. **Наконечна, Л.** ...у Тернополі показали шедеври давньої рукописної книжності : [точні копії оригіналів давньослов. писемності у краєзн. музеї представляв Ю. Храпай з Києва] / Л. Наконечна // Голос України.– 2015.– 1 жовт.– С. 15.
8. **Стецько, В.** Збудуймо храм у душі своїй : [у краєзн. музеї – новий наук.-дослід. та мист. проект «Національний іконостас духовності»] / В. Стецько // Свобода.– 2014.– 12 верес.– С. 4.– (Мист. палітра).
9. **Чубата, Д.** Таємне життя квіткових від Наталії Собкович : [у Терноп. обл. краєзн. музеї відкрилась виставка] / Д. Чубата // Вільне життя.– 2015.– 27 трав.– С. 6.
10. **Ярема, К.** «Просвіта» зберегла українську націю : в обл. краєзн. музеї Терноп. район. відділення «Просвіти» провело урочини з відзначення 147 роковин від часу створення / К. Ярема // Свобода.– 2015.– 25 груд.– С. 4; Слово просвіти.– 2016.– 21–27 січ.– С. 4.

Борщівський обласний краєзнавчий музей

Адреса музею :

Тернопільська обл.,

м. Борщів, вул. Шевченка, 9

Сторінки історії

Музей засновано в 1976 р. Складається з наступних структурних підрозділів : Історико–краєзнавчий музей, Музей Т.Г. Шевченка з картинною галереєю, Печера–музей трипільської культури «Вертеба».

В окремому залі розміщено археологічний відділ. З 1991 р. при музеї діє археологічна експедиція, яка проводить розкопки на багатьох пам'ятках археології. Найбільше досліджено поселень трипільської культури. Матеріали з розкопок складають основу археологічної колекції та експозиції музею.

Експозиція краєзнавчого музею розміщена в залах колишнього «Народного Дому» – будинку, збудованого в 1908 р. Тематичні експозиції розповідають про історію краю від найдавніших часів до наших днів.

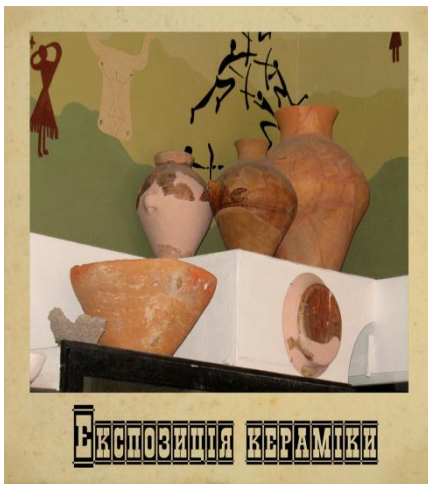
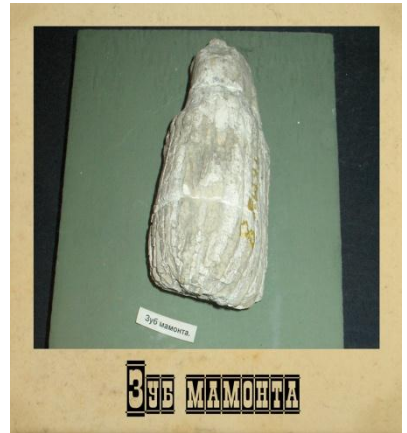
Фондова збірка музею нараховує 16 тис. експонатів. В експозиції широко представлені етнографічні матеріали регіону. Зокрема, колекція Борщівської чорної вишитої сорочки кінця ХІХ – поч. ХХ ст. Оригінальними експонатами відображено події I та II Світових війн.

Література про музей

1. **Гайдукевич, Я.** Музеї Тернопільщини : путівник / Я. Гайдукевич, І. Зелена, В. Лавренюк.– Львів : Каменяр, 1989.– 125 с.
2. **Мадзій, І.** І кожен – унікальний : [Борщів. обл. краєзн. музей] / І. Мадзій // Вільне життя плюс.– 2016.– 23 берез.– С.5.
3. **Мадзій, І.** На славу воякам : [у Борщів. краєзн. музеї відкрили виставку «Підпільна графіка ОУН-УПА»] / І. Мадзій // Вільне життя.– 2015.– 30 жовт.– С.5.

Музей трипільської культури в печері "Вертеба"

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
м. Борщів, вул. Шевченка, 9

Сторінки історії

Створений 5 жовтня 2004 року і розташований за 2 км на північний захід від села Більче-Золоте (Борщівський район, Тернопільська область).

На сьогодні печера Вертеба є відділенням місцевого Борщівського краєзнавчого музею (довжина туристичного маршруту близько кілометра).

Відвідувачі можуть здійснити подорож підземним світом печери, познайомитися з матеріалами оригінальних археологічних розкопок та оглянути діораму з трипільською керамікою (копіями зразків посуду, яка зберігається в Кракові) і кам'яними скульптурами, що відображають сцени життя трипільців в печері. Також в печері живе кілька видів кажанів, деякі з них занесені до Червоної Книги.

Література про музей

1. **Снітовський, О.** Таємниці «Подільської Помпеї» : [Вертеба і Трипілля] / О. Снітовський // Хобі.– 2009.– № 9 (верес.).– С. 34–40.
2. **Шот, М.** Діти сонця обрали «Вертебу» : [про печеру-музей трип. культури] / М. Шот // Вільне життя.– 2009.– 27 листоп.– С. 8.

Музей Т. Г. Шевченка

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
м. Борщів, вул. Шевченка, 9

Ім'я Т. Г. Шевченка нерозривно пов'язане з Україною, хоча більшу частину свого життя він провів на чужині. Так у 1846 році з метою змальовування і дослідження пам'яток старовини Тарас потрапляє на Тернопільщину. Шлях пролягає через Кам'янець-Подільський, Кременець, Почаїв, Вишнівець. Поет ніколи не був на Борщівщині. Та нині у вінку всенародної шани Великому Кобзареві є внесок і борщів'ян.

Фрагмент експозиції

Сторінки історії

7 березня 1993 року у Борщеві відбулося урочисте відкриття єдиного в західній Україні музею **Т. Г.Шевченка**. Він є одним із відділів Борщівського обласного краєзнавчого музею, розташованого в приміщенні колишнього Народного Дому.

Тут експоновані фотоматеріали, книги, публікації про життя та творчість поета. На стінах – роботи відомих українських художників. Великим надбанням музею є колекція «Кобзарів», що налічує більше 300 примірників різних років видання. Найстаріший «Кобзар», який зберігається у фондах, датується 1867 роком.

Нині при музеї Тараса Шевченка діють громадські і творчі об'єднання: літературно-мистецьке «Ліра» та художнє – «Потік». У залах музею відбуваються художні виставки, творчі зустрічі, презентації книг, поетичні читання.

Література про музей

1. **Мадзій, І.** Кобзарева обитель : [про музей Т. Шевченка у Борщеві] / І. Мадзій // Вільне життя.– 2013.– 27 берез.– С. 6.

Художні та мистецькі музеї

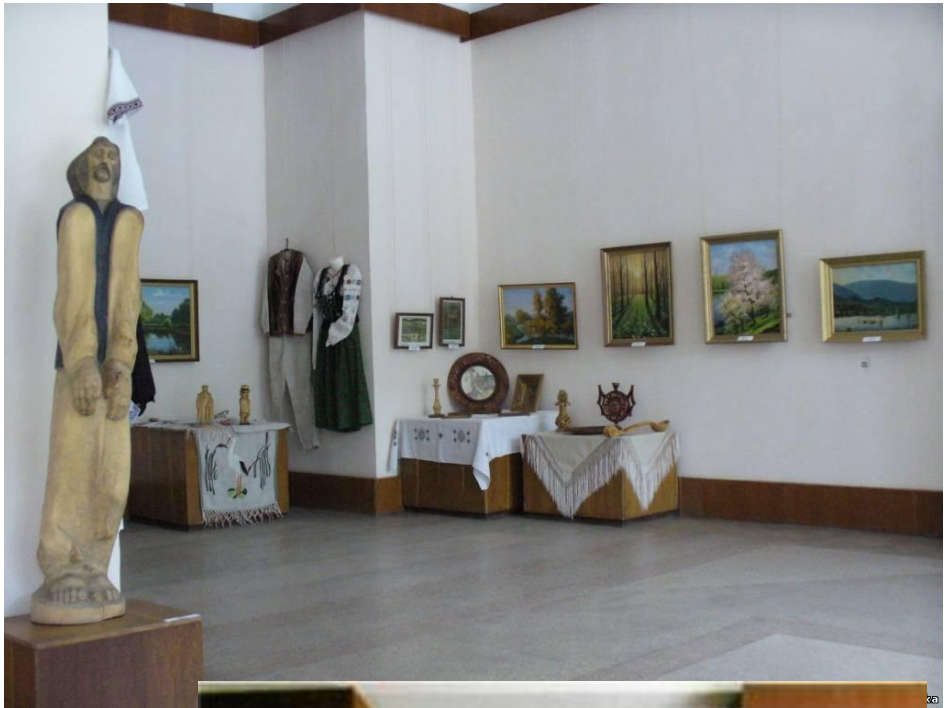
Тернопільський обласний художній музей

Тернопільський обласний художній • Бережанський музей книги • Музей театрального мистецтва Тернопільщини • Бібліотека-музей «Літературне Тернопілля»

Адреса музею :
м. Тернопіль,
вул. С. Крушельницької, 1

Сторінки історії

Засновано 1 травня 1991 року на базі колишньої Картинної галереї, одного з відділів Краєзнавчого музею. Першу виставку — творів Андрія Петрика — було відкрито 9 серпня 1991 року. А у жовтні відкрилася постійнодіюча експозиція творів українського і зарубіжного мистецтва. Музейну збірку складають твори живопису, графіки, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва. Окремі фонди — картини, грав'юри та архівні матеріали А. Петрика, Діонізія Шолдри, А. Малюци, екслібриси з приватної колекції професора Е. Бергера. Постійна експозиція побудована за історико-хронологічним принципом і представляє мистецтво України та країн Західної Європи. Серед визначних експонатів українського мистецтва — ікони XVII–XIX століть, різьба І. Пінзеля та А. Осинського, парсунні портрети, стародруки з грав'юрами XVIII століття.

В 1993—1995 роках у музеї працював митець і реставратор із Нью-Йорка, уродженець Тернополя Діонізій Шолдра, який передав для музею 50 картин і заклав основи реставраційної справи. У вересні 1998 року відкрито Меморіальний зал Д. Шолдри, в якому експонуються твори, фотографії і документи, реставраційні інструменти і матеріали, особисті речі митця.

Література про музей

1. **Ваврик, О.** На пошану Кобзарю : у худож. музеї відкрито виставку «І мене в сім'ї великій...», приурочену до 199-ї річниці від дня народж. великого укр. поета і худож. Т. Шевченка / О. Ваврик // Свобода.– 2013.– 15 берез.– С. 8 : фотогр.
2. **Ваврик, О.** Неповторна «Палітра» : у худож. музеї Тернополя відкрито виставку мист. гурту «Палітра» з Кременця / О. Ваврик // Свобода.– 2014.– 4 лип.– С. 4.– (Вернісаж).
3. **Вихристюк, Н.** Ах, вернісаж...: [у Терноп. обл. худож. музеї виставка живопису Я. Збараського] / Н. Вихристюк // Вільне життя.– 2015.– 10 лип.– С. 8.
4. Живопис. Скульптура. : каталог музейної збірки / упоряд. О. М. Войтович [та ін.]; ред. І. М. Дуда.– Тернопіль : Астон, 2007.– 144 с.
5. **Золотнюк, А.** Виплекані та викохані : [в обл. худож. музеї відкрито виставку картин Я. Василика] / А. Золотнюк // Вільне життя.– 2015.– 12 черв.– С. 3.
6. **Золотнюк, А.** Другий візит Новаківського : [в обл. худож. музеї репрезентували картини художника] / А. Золотнюк // Вільне життя.– 2013.– 1 листоп.– С. 5.
7. **Золотнюк, А.** Краса, створена Богом на полотнах : [про виставку худож. М. Дирбавка в обл. худож. музеї] / А. Золотнюк // Вільне життя.– 2015.– 4 груд.– С. 8.– (Виставки).
8. **Лисий, С.** Резонансні співзвуччя фарб та мелодій : [в обл. худож. музеї відкрито виставку худож. В. Бондарука] / С. Лисий // Вільне життя.– 2012.– 28 груд.– С. 6.– (До ювілею).
9. **Скаковська, Ю.** Щедрий дарунок : у травні Терноп. обл. худож. музей відзначатиме 25-річчя від часу створення / Ю. Скаковська // Свобода.– 2016.– 1 квіт.– С. 4.

Бережанський музей книги

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
м. Бережани,
площа Ринок, 1

Сторінки історії

Бережанський Музей книги відкрито 24 червня 1984 року. Статус музею отримав у 1994 році, коли перейшов у відомство Міністерства культури. Створювався Центр книги упродовж 1982–1984 рр., до цього доклала своє серце і душу заслужений працівник культури України, колишній директор музею книги Надія Волинець.

Відомі експозиції : «Історія книгодрукування та стародруки», «Життя і творчість Маркіяна Шашкевича, колишнього гімназиста Бережанської гімназії», «Бережанський період в житті та творчості Андрія Чайковського», «Літературна Бережанщина XIX – поч. XX ст.».

У фондах Бережанського музею книги зберігаються унікальні видання : Перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка, «Грамматика языка малоросійського в Галичині», написана Іваном Вагилевичем (1845) та ін.; художні роботи – «Мадонна з дітьми» Л. Лепкого, графіка О. Кульчицької, картини В. Беднарського, М. Кузіва, Т. Осадца, Д. Шайноги та ін.

Література про музей

1. **Вандзеляк, Г.** Сила книги і слова : днями у Береж. район. музеї книги відбувся III регіон. книж. фестиваль «У храмі книг» / Г. Вандзеляк // Свобода.– 2015.– 3 лип.– С. 4.
2. Виставка художніх шедеврів // Свобода.– 2014.– 7 лют.– С. 8.– (До 30-річчя Береж. музею книги).
3. **Зінчук, Л.** Роман Смик : патріот, подвижник, меценат / Л. Зінчук // Свобода.– 2013.– 18 жовт.– С. 8.
4. **Цимбровська, О.** Свято храму книги : [Музею книги у Бережанах – 30] / О. Цимбровська // Вільне життя.– 2014.– 4 лип.– С. 3.

Копичинецький музей театального мистецтва

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
Гусятинський р-н,
м. Копичинці,
вул. Шевченка, 13

Сторінки історії

Копичинецький музей театрального мистецтва – один із унікальних музейних закладів Тернопільщини і, навіть, всієї Західної України, так як об'єднує в собі матеріали історії театального і мистецького життя краю в минулому і сьогоденні.

Ініціатором та фундатором музею є режисер Копичинецького народного аматорського драматичного театру ім. Б. Лепкого – Орест Іванович Савка, котрий за свою багаторічну творчу діяльність зібрав величезну кількість матеріалів, що склали основний фонд музею та стали основою експозиції . З 1968 по 1990 рік музей існував на громадських засадах , а в 1991 році набув статусу державного і став відділом Тернопільського обласного краєзнавчого музею.

З 2002 року музей діє як самостійний мистецький заклад районного підпорядкування. Експозиція розміщена у 7 залах.

Це фотографії, живописні і графічні картини, ляльки, афіші, ескізи декорацій та костюмів, макети декорацій, театральні костюми, меблі тощо. Музей здійснює науково-дослідну й пошукову роботу, організовує виставки робіт митців Тернопільщини, діаспори та дитячої творчості. Є зібрання рідкісних експонатів, пов'язаних з історією українського театру і культури у Галичині, зокрема на Тернопільщині та в Копичинцях.

Література про музей

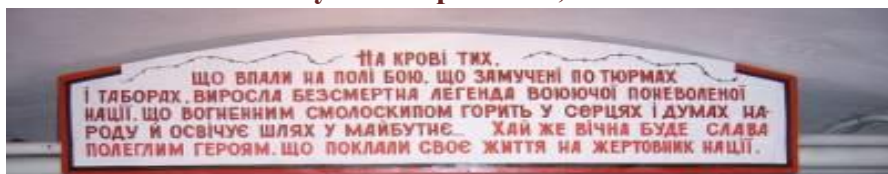
1. **Бобрівець, М.** Смак мистецтва столітньої витримки : [в м. Копичинці діє музей театального мистецтва] / М. Бобрівець // Вільне життя.– 2014.– 14 трав.– С. 6.

Історичні музеї

Тернопільський історико-меморіальний музей політичних в'язнів
• Музей Революції гідності та свободи • Музей «Молотківська трагедія» • Почаївський історико-художній музей • Музей «Зборівська битва» • Підгаєцький музей героїв УПА • Музей переслідуваної Церкви • Музей пам'яті жертв тоталітарних режимів

Історико-меморіальний музей політичних в'язнів

Адреса музею :
м. Тернопіль,
вул. Коперника 1,

Сторінки історії

Історико-меморіальний музей політичних в'язнів, як відділ Тернопільського обласного краєзнавчого музею, відкрито й освячено 14 жовтня 1996 року на свято Покрови Пресвятої Богородиці. Ідея створення музею належить краєзнавцю, археологу, директору Інституту національного відродження — Ігорю Гереті.

Музей розташований в підвалі колишнього управління і слідчого ізолятора Тернопільського НКВС-КДБ. Тут відтворені камери, карцери, знаряддя тортур, предмети невольничого побуту. Серед експонатів — карта СРСР із зазначенням місць розташування спеціальних таборів, копія посмертної маски Степана Бандери, автентичний бронежилет Ярослава Стецька, , речі політв'язнів, фотографії та біографії провідників ОУН і УПА, листівки 1940—1950, світлини з унікального фотоархіву УПА, знайденого 1999 в Івано-Франківській області, матеріали про репресії 1939–1941 у Західній Україні.

Література про музей

1. **Мичко, С.** Експозиції в катівні : у терноп. Музеї політв'язнів, розташованому в підвалах колишнього слідчого ізолятора КДБ, екскурсії проводить чоловік, який там сидів, а нині ревно відстоює права репресованих / С. Мичко // Україна молода.— 2013.— 21 трав.— С. 8–9.— (Пам'ять).
2. **Олещук, І.** Музей політичних в'язнів // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / І. Олещук.— Тернопіль, 2005.— Т. 2.— С. 574.
3. Тернопільський історико-меморіальний музей політичних в'язнів / І. Олещук, Я. Пауляк, О. Савка.— Тернопіль, 2007.— 24 с.

Музей Революції гідності та свободи

Адреса музею :

м. Тернопіль,
просп. С. Бандери, 14
(ЗОШ № 18)

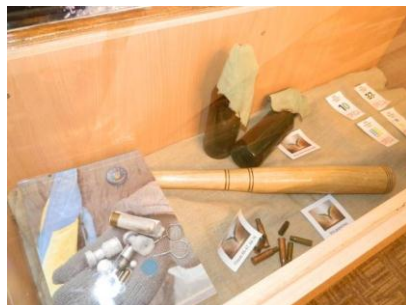
Сторінки історії

Музей Революції гідності та свободи — шкільний історико-меморіальний музей Небесної сотні в Тернополі. Діє від 19 лютого 2016 року.

В експозиції музею представлено оригінали документів Тернопільської міської ради, бронежилети, каски, щити, побутові речі, протигази, респіратори майданівців, а ще гільзи, навіть беркутівські каски, які зняли наші майданівці.

Є також книги про події на Майдані, картини на тему Майдану тернопільського художника Михайла Кафтана, фотографії місцевих фотографів Миколи Василечка, Івана Пшоняка, Ігоря Крочака та інших.

Музей складається з трьох експозицій — київського і тернопільського Майданів, а також блок пошани Героїв Небесної сотні з Тернопільщини, які загинули на Майдані: «Того великого вогню смерть не погасила», «Небесна сотня», «Духовний куточок Майдану». У музеї також представлений макет майбутнього пам'ятника Героям Небесної сотні.

Література про музей

1. **Бобрівець, М.** Тут житиме пам'ять про патріотів : у Терноп. ЗОШ № 18 відкрили Музей Революції гідності та свободи / М. Бобрівець // Вільне життя.– 2016.– 26 лют.– С.1.– (Відлуння Майдану).
2. **Шот, М.** Музей Революції гідності відкрили в школі : [ЗОШ № 18] / М. Шот // Урядовий кур'єр.– 2016.– 23 лют.– С. 12.

Меморіальні музеї

Володимира Гнатюка • Леся Курбаса • Богдана Лепкого • Юліуша Словацького • Соломії Крушельницької • Уласа Самчука • Йосипа Сліпого • Олександра Неприцького-Грановського • Леопольда Левицького • Івана Хворостецького • Івана Пулюя

Меморіальний музей-садиба Лєся Курбаса

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
Підволочиський р-н,
с. Старий Скалат

Сторінки історії

Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса – державний музейний заклад у селі Старий Скалат Підволочиського району Тернопільської області, відкритий у лютому 1987 до 100-річчя від дня народження Леся Курбаса.

Експозицію розгорнуто в п'яти кімнатах родинного будинку, на якому встановлено меморіальні таблиці Лесю Курбасу та його батькові Степану Яновичу. Автором експериментальної, незвичної експозиції став І. Герета. Окремі розділи присвячені Гуцульському театру, заснованому Гнатом Хоткевичем, в якому в 1912 р. Лесь Курбас працював режисером та адміністратором; київському та харківському періодам творчості Л. Курбаса, про вершину діяльності режисера – театр «Березіль»; про засудження та арешт Л. Курбаса в Москві в 1933 році. Четвертий зал музею одночасно слугує і концертним залом.

Література про музей

1. **Василишин, О.** Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса : нарис-путівник.– 1-е вид. / О. Василишин.– Тернопіль, 2007.– 82 с.
2. **Ковцун, О.** Музей напередодні святкування : [про музей-садибу Леся Курбаса в Старому Скалаті] / О. Ковцун // Вільне життя.– 2012.– 10 лют.– С. 5.
3. **Ліберний, О.** Наша гордість і слава : Музею Леся Курбаса – 25 років / О. Ліберний // Свобода.– 2012.– 2 берез.– С. 3.– (2012-й – Рік Леся Курбаса).
4. Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / ред. Г. Яворський, Б. Мельничук та ін.– Тернопіль : Збруч, 2005.– Т. 2.– С. 288.

Меморіальний музей Соломії Крушельницької

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
с. Біла,
вул. С.Крушельницької, 7

Сторінки історії

Музей було відкрито в 1963 році у колишньому парафіяльному будинку, де у 1878–1891 рр. пройшли дитячі та юнацькі роки славетної української оперної співачки Соломії Амвросіївни Крушельницької.

До музейного комплексу входять: мурована церква св. Миколая (1625 р.); три козацькі хрести, розміщені навколо будинку; кам'яний хрест «Свободи» 1848 р. і дві релігійні фігури, а також біломармуровий надгробний пам'ятник на могилі батьків на сільському кладовищі, привезений С. Крушельницькою з Італії.

Відкриття нової експозиції музею, яка займає три кімнати, відбулося 18 травня 1986 року. В основу експозиції лягли фотографії, особисті документи співачки, афіші, програми, запрошення, листи, рукописи спогадів сучасників, сценічні прикраси, одяг, предмети побуту та меблі, твори музики, образотворчого мистецтва та літератури, присвячені Соломії Крушельницькій.

Література про музей

1. **Герета, І. П.** Музей Соломії Крушельницької : нарис-путівник / І. П. Герета.– Львів : Каменяр, 1978.– 80 с.
2. **Гугушвілі, Т.** Чарівне дзеркало великої Соломії : [про музей С. Крушельницької] / Т. Гугушвілі // Вільне життя.– 2012.– 21 верес.– С. 5.
3. **Зюбровська, Н.** Меморіальний музей Соломії Крушельницької : нарис-путівник / Н. Зюбровська, А. Зюбровський.– Тернопіль : Джура, 2007.– 110 с.
4. **Луків, Н.** Її пісня звучить у нашім серці : цими днями музей С. Крушельницької у селі Біла поблизу Тернополя відсвяткував півстолітній ювілей / Н. Луків // Свобода.– 2013.– 20 верес.– С. 5 : фотогр.– (У сузір'ї світової слави).
5. Музей Соломії Крушельницької : [с. Біла Терноп. р-ну] // Місто.– 2012.– 12 верес.– С. 21.
6. Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / ред. Г. Яворський, Б. Мельничук та ін.– Тернопіль : Збруч, 2005.– Т. 2.– С. 259.
7. **Юрса, Г.** Соломіїній оселі – 50 : [с. Біла Терноп. р-ну] / Г. Юрса // Вільне життя.– 2013.– 27 верес.– С. 1.
8. **Юрса, Г.** У музею Крушельницьких – півстолітній ювілей / Г. Юрса // Вільне життя.– 2013.– 23 серп.– С. 3.

Літературно-меморіальний музей Богдана Лепкого

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
м. Бережани,
площа Ринок,1

Навчання Б.Лепкого
в Бережанській гімназії
(1882-1891)

Сторінки історії

У Бережанах 27 серпня 1995 року відкрито музей **Богдана Лепкого**. Фундатори музею: багатолітній хранитель спадщини письменника д-р Роман Смик (Чикаго, США), його син Роман, сестра Стефанія з чоловіком о. Володимиром Тарнавським, племінник письменника Сильвестр Ремеза, Наталя Головата та меценатка української культури Ярослава Шафранюк-Завадович (Канада). Створений музей як відділ Тернопільського обласного

краєзнавчого музею, від 2002 р. – самостійний музей, від 2003 р.– обласний комунальний заклад.

Музей складається із шести залів. Експозиція першого залу – світ дитинства і юності майбутнього письменника. Наступний – період навчання і праці у Бережанській гімназії. Третій зал – краківський період, що двічі поставав у його житті – в 1899–1914рр. та з 1925 по 1941рр. В четвертому – це період життя і праці в Німеччині – таборах для військовополонених царської армії в часи Першої світової війни, редакції «Українського слова», видання творів українських класиків та роману «Мазепа» (1925 – 1929рр.). П'ятий зал представляє малярський набуток Б. Лепкого, що складає 56 картин–оригіналів – в основному портретна творчість. Завершує експозицію шостий зал «Повернення Україні Богдана Лепкого». Це повернення у виданих книгах письменника вже в незалежній Україні, пам'ятниках, пам'ятних дошках і музеях.

Література про музей

1. **Дирда, Н.** Лепкого Богдана музей // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / Н. Дирда.– Тернопіль, 2005.– Т. 2.– С. 351.
2. **Дзьомба, Н.** «Друга казка» його життя : [музею Б. Лепкого у Бережанах – 15 років] / Н. Дзьомба // Вільне життя.– 2010.– 3 верес.– С. 6.
3. **Ліберний, О.** Великий син золотого Поділля : [про громад. читання в музеї Б. Лепкого] / О. Ліберний // Свобода.– 2010.– 10 верес.– С. 6.
4. **Лінчевська, С.** Перший в Україні музей Богдана Лепкого – у Крогульці / С. Лінчевська // Вільне життя.– 2013.– 12 черв.– С. 6.
5. **Мельничук, Б.** Музеєві Богдана Лепкого – 15 : [про семінар з нагоди ювілею] / Б. Мельничук // Літ. Україна.– 2010.– 23 верес.– С. 7.

Музей-садиба Йосипа Сліпого

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
Теребовлянський р-н,
с. Заздрість

Сторінки історії

Музей-садиба Йосипа Сліпого — духовно-меморіальний музей, який відомий далеко за межами України. Він стоїть на місці, де народився і провів юнацькі літа майбутній Патріарх. Тут все дихає історією.

Ініціатором створення, засновником та фінансовим утримувачем є релігійне товариство українців-католиків США. Виконуючи волю кардинала Йосипа Сліпого, Р. Навроцька у 1995 році викупила його батьківську землю в онука рідного брата Патріарха М. Сліпого і розпочала будову комплексу. Музей було відкрито 13 вересня 1998 року.

Серед експонатів – одяг Йосипа Сліпого, світлини, побутові речі. Обслуговують садибу сестри василіянки.

Література про музей

1. **Золотнюк, А.** Тут народився патріарх : [про музей Й. Сліпого у с. Заздрість] / А. Золотнюк // Вільне життя.– 2011.– 1 лип.– С. 6.
2. **Петраш, Б.** Сліпого Йосифа Патріарха музейно-комплексна садиба // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / Б Петраш, М. Сенік.– Тернопіль, 2008.– Т. 3.– С. 290.

Найдивовижніші музеї

Місце, де оселився час

Музей годинників

Адреса музею :
Тернопільська обл.,
Збарзький р-н,
Романове Село

Сторінки історії

Унікальний музей годинників у Романовому Селі неподалік Тернополя. Майже 600 різноманітних часомірів стоять, лежать і висять в оселі пані Надії Сіньковської, яка продовжила справу свого чоловіка Володимира Сіньковського. Наручні, настінні, з потягів, автомобілів, літаків, кораблів і навіть танків. Тут є раритетні екземпляри, деяким – по 200 років. В одній кімнаті зібрана майже вся годинникова історія. Чи не з кожним пов'язана цікава життєва пригода. Більшість колекційних годинників – на ходу, проте всі одночасно не заводять. Господарі кажуть, що це погана прикмета. Якщо синхронно йтимуть всі годинники в домі, вони можуть пробити роковий час і це зашкодить годинникарю. Найціннішу частину своєї колекції – 147 часомірів пан Володимир передав краєзнавчому музею Тернополя.

Література про музей

1. **Бачинський, Я.** «Душу» хронометрів збагнув у 13 років : у Романовому Селі унікальний музей годинників / Я. Бачинський // Свобода.– 2014.– 21 трав.– С. 10.
2. **Брик, Т.** Хранителі часу : унікальний музей годинникарства є в Романовому Селі на Збаражчині / Т. Брик // Свобода.– 2009.– 28 січ.– С. 7.
3. **Красновська, О.** Котра година? : у пам'ять про свого чоловіка Надія Сіньковська створила музей годинникарства / О. Красновська // Експрес.– 2011.– 28–30 жовт.– С. 14.
4. **Сагаль, О.** Хвилино, зупинись! Ти ...в музеї : у Романовому Селі на Збаражчині діє єдиний в області музей годинників / О. Сагаль // Нова Тернопільська газета.– 2009.– 28 жовт.– С. 11; Місто.– 2010.– 5 трав.– С. 15.

Музей музичних інструментів

**Адреса музею:
Тернопільська обл.,
Козівський р-н,
с. Ішків**

Сторінки історії

Незвичайний музей створив у селі Ішкові Козівського району тернопільський музикант і колекціонер Петро Катола. Подібних музеїв, та ще й у сільській місцевості, в Україні одиниці. Він зібрав у ньому музичні інструменти зі всього світу. Стіни музею завішані скрипками й трубами, дудочками різноманітних форм і кольорів, у кутках причаїлися гітари й етнічні барабани. У колекції пана Петра – вже більше сотні музичних інструментів: духові, ударні, смичкові. Є серед них і доволі екзотичні, привезені з Африки, Австралії чи Азії.

У музеї є музичні інструменти, незвичні для нашого краю. Милують око : арабські барабан і лютня, ефіопська дудка та барабан з Єгипту.

Серед екзотичних експонатів – дзвіночки з кокосів, бамбуку, шкіряні вироби з піском і склом...

У колекції тернополянина є джиджериду – австралійський родич української трембіти. Окремої розповіді варті дрімби – маленькі інструменти, що мають форму підківки з тоненьким металевим прутиком посередині, з якого і видобувають звук. В Україні вони поширені на Гуцульщині, а в пана Петра є ще й дрімби з В'єтнаму, Китаю та Малайзії.

Звичайно, серед розмаїття екзотичних інструментів є і українські сопілки, цимбали, бандури. У кожного з них – своя історія. Привертає увагу скрипочка, яка належала священику з Глибочка Борщівського району. З нею отець пройшов усе життя у непрості повоєнні та радянські часи.

У багатьох народів музичні інструменти тісно пов'язані з релігійними віруваннями, тож у музеї можна побачити співаючу чашу, яку східні народи використовують для медитації і навіть лікують з її допомогою різні недуги. На вигляд це звичайна чаша, та коли взяти її в руки та провести над нею паличкою, вона починає вібрувати.

Повернутися у минуле й помандрувати навколо світу, слухаючи розповіді про інструменти різних народів, приїжджають не лише дорослі, а й школярі. Для дітей, які найчастіше чують музику зі своїх мобільних телефонів, «живі» інструменти стають справжньою дивовижею.

Література про музей

1. **Богданович, В.** Музей, де звучить музика світу : [про музей муз. інструментів «Камертон» у с. Ішків Козів. р-ну] / В. Богданович // Вільне життя.– 2016.– 3 лют.– С. 9.– (Завітайте).

1. **Будар, Т.** Бережанському музею переслідуваної церкви – 15! / Т. Будар // Свобода.– 2015.– 17 лип.– С. 3.
2. **Маньовська, В.** Як один день! : літ.-краєзн. музею М. Шашкевича – 20 років / В. Маньовська // Вільне життя.– 2014.– 2 квіт.– С. 9.
3. **Новосядлий, Б.** І постане музей сакральної культури : [в селі Острівець Теробовлян. р-ну] / Б. Новосядлий // Свобода.– 2013.– 24 трав.– С. 5.
4. **Савак, Б.** На батьківщині Іванни Блажкевич : Денис. краєзн. музею – 45 / Б. Савак // Вільне життя.– 2012.– 26 жовт.– с. 6.
5. **Семеняк, В.** Музей Тимофія Бордуляка : він щойно з'явився у Великому Ходачкові на Тернопіллі / В. Семеняк // Літ. Україна.– 2016.– 31 берез.– С. 15.
6. **Сеніна, Т.** Єднає народи славетний кременчанин [музею Ю. Словацького в Кременці виповнюється 10 років] / Т. Сеніна // Вільне життя.– 2014.– 17 жовт.– С. 5.
7. **Шот, М.** Відчинили бойки хату, матимуть і фестини : у Тернополі відкрили Музей бойківської культури / М. Шот // Урядовий кур'єр.– 2012.– 26 січ.– С. 17; Вільне життя.– 3 лют.– С. 5.
8. **Штангей, В.** Музей Бордуляка відкрили у Великому Ходачкові / В. Штангей // Свобода.– 2016.– 1 квіт.– С. 2.– (Скарби духовні).
9. **Штокало-Пархомчук, Я.** Із села з-над Стрипи – до міста Серетом : прийшла Іванна Блажкевич й оселилася в музеї Тернопільської школи № 9 / Я. Штокало-Пархомчук // Вільне життя.– 2013.– 18 груд.– С.11.